

med, at der lige pludselig sker en skilsmisse eller andet. Så jeg synes faktisk, at det, der er her i lovforslaget, er positivt.

Så er der hr. Jann Sjørnsen. Jeg vil jo blive meget glad, hvis Kristeligt Folkeparti støtter lovforslaget, men man var skeptisk netop i forhold til delen om frit valg over kommunegrænsen. Der håber jeg så at hr. Jann Sjørnsen kan mobilisere sin tro på forældrene. For jeg tror nemlig på, at der da ingen forælder er – så skulle man godt nok være en meget, meget ringe forælder – der lader sig presse af en arbejdsgiver til at lade sit barn køre mange kilometer, hvis man dybest set ikke bryder sig om det.

Det skal jo være noget, som man har det godt med, og som man har lyst til. Det her skal jo ses som et tilbud og ikke som noget, man bliver presset ind i. Og der føler jeg sådan lidt, at man vender den om. Jeg tror simpelt hen ikke på, at arbejdsgivere i dag er så gammeldags, at de siger: Vi ved, du bor i en anden kommune, nu har du bare at flytte dit barn. Det kunne jeg overhovedet ikke forestille mig ville finde sted.

Kl. 16.00

Så jeg synes i det hele taget, at man har en ringe tro på voksne menneskers placering på arbejdsmarkedet, deres forhold til deres arbejdsgiver, og så også en lidt ringe tro på, at forældrene kan varetage deres egne børns tarv. Det synes jeg jo er hele omdrejningspunktet, når vi diskuterer det her. Og den tro har jeg altså.

Så siger hr. Kim Sejr fra Det Radikale Venstre, at forslaget er lidt overvurderet. Det kan man så mene det er. Jeg mener, det løser nogle hverdagsproblemer, der kan være i danske børnefamilier. Igen må jeg så sige, at når hr. Kim Sejr siger, at man skal tænke på børnene, så forventer jeg da bestemt, at deres forældre gør det, og det er de da de nærmeste til at gøre. Men hvis man mener, man alt i alt vil få en bedre hverdag ved, at der bliver løst nogle praktiske problemer, så må det da være på den måde.

Så er der Enhedslisten, og vi kan jo nok ikke opnå nogen enighed, for vi er fundamentalt uenige. Men jeg vil bare gøre opmærksom på, at Københavns Kommune f.eks. har den ordning, at for de personer, der arbejder i kommunen, er der ret til pasning i kommunen, selv om de bor i en anden kommune. Men jeg kan da forstå, at Enhedslisten vil bede sine borgerrepræsentationsmedlemmer om at sørge for, at den ordning bliver fjernet igen, for det er jo ikke godt for børnene at blive flyttet med, og man er imod hele princippet.

Så jeg synes, at man laver nogle problemer, der dybest set ikke er i lovforslaget.

Men alt i alt synes jeg faktisk, vi har haft en god debat. Der er blevet vendt nogle problemstillinger, og der er nogle ting, der skal præciseres under udvalgsarbejdet. Det håber jeg så at vi får skabt klarhed over. Så jeg vil gerne sige tak for debatten og tak til de partier, der har ytret støtte til forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 135: Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Mulighed for madordninger i børnehaver mod fuld forældrebetaling).

Af socialministeren (Henriette Kjær).
(Fremsat 29/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Eva Kjer Hansen (V):

I rigtig mange dagtilbud er der allerede i dag en række frivillige madordninger, og med dette lovforslag sikrer vi, at der nu også er et lovmæssigt grundlag for disse ordninger. I Venstre er vi meget tilfredse med at få lovgrundlaget på plads. Vi håber, at dette giver anledning til, at man flere steder får drøftet, om man ønsker en madordning, og i givet fald hvordan den skal fungere.

Kommunen kan beslutte, om dagtilbuddene skal have mulighed for at indføre madordninger, og om disse skal være indeholdt i beregningen for den almindelige forældrebetaling eller være særskilte forældrebetalte madordninger.

Det er vigtigt for os, at modellen er så enkel som muligt. Det skal i høj grad være op til den enkelte forældrebestyrelse at beslutte sig for, hvordan madordningen skal indrettes, og det skal naturligvis være frivilligt for forældrene, om de vil være med i ordningen eller ej. Et krav om, at alle skal være omfattet af ordningen, vil jo betyde, at den enkelte, der er imod, kan blokere for, at alle de andre, som måtte ønske en fælles madordning, kan få det.

Men selvfølgelig vil den bedste løsning være, at alle bliver enige om, hvordan madordningen skal tilrettelægges. Jeg har tiltro til, at man faktisk godt kan finde ud af det i den enkelte pasningsordning og kan snakke sig til rette om, hvordan og hvorledes man indretter ordningen.

Så Venstre kan altså anbefale dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg skal naturligvis vende tilbage og redegøre for den socialdemokratiske holdning om et øjeblik, men blot spørge til, hvad der er sket i Venstre, siden man behandlede det socialdemokratiske forslag om en børnekostpulje. For den 5. februar sagde Venstres ordfører meget klart: »I Venstre mener vi grundlæggende, at børn og deres madvaner er forældrenes ansvar.«

Det var vi fra socialdemokratisk side meget skuffede over på daværende tidspunkt, fordi vi godt ville have lavet en børnekostpulje, og fordi vi godt ville sørge for, at netop kost og madvaner og næring kunne indgå som en del af et pædagogisk tilbud. Men der blev vi rask væk hældt af brættet af Venstre, som sagde: Det er forældrenes ansvar. Derfor må vi indrømme, at vi er en lille bitte smule forundrede, når vi nu står med dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg synes faktisk, det er ret vigtigt, at forældrene er involverede i det her og engagerede i forhold til, hvad det er for en kost, børnene skal have, og hvad det er vigtigt at lægge vægt på. Derfor gjorde jeg også en del ud af at sige, at jeg synes, det i høj grad skal være op til forældrebestyrelserne at blive enige om, hvordan madordningerne skal se ud.

Vi kommer med det her lovforslag. Vi synes, det er godt at få nogle regler for, hvordan de her frivilligt etablerede ordninger skal være. Jeg må sige, at det der lotterispil, som Socialdemokrati- et præsenterede med Børnekostpuljen, hvor

man kunne melde ind, og hvor der så var ganske få, der kunne få del i de midler, der var afsat, slet ikke er den stil og de tiltag, vi i Venstre synes er hensigtsmæssige. Vi vil hellere sørge for, at der er et ordentligt grundlag, så alle ved, hvad de kan arbejde ud fra.

Kl. 16.05

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nu er jeg ikke ordfører på området, så det kan meget vel være, at jeg ganske simpelt har misforstået et eller andet. Men når jeg nu læser det her lovforslag, slår det mig, at man måske ville kunne komme i en situation, når denne her lov bliver gennemført, hvor der er lille Jens på 4 år. Hans forældre har ikke særlig mange penge, og han har derfor ikke mulighed for at spise samme mad som de andre sammen med de andre, ganske simpelt fordi forældrene ikke kan finansiere den mad, der bliver tilbudt i institutionen. Er det forkert forstået?

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det er overhovedet ikke forkert forstået, og så slipper jeg for at stille det spørgsmål. Jeg kan bare endnu en gang undre mig over, at man kan gå fra at have en principiel holdning i Venstre: Fra at det er forældrenes ansvar, at de får sørget for mad til børnene, og til nu at lave en madordning.

Min forundring bliver ikke mindre, når jeg tænker på, at det her jo er en tilkøbsydelse. Når vi tænker på, hvad det er for en debat, vi har haft i den senere tid om tilkøbsydelser også i offentligheden, så forstår vi slet ingenting.

Her har Venstres finansordfører jo rask væk afvist tanken om tilkøbsydelser og siger oven i købet i Politiken i søndags, at hvis det er noget, som private kan udføre, skal det offentlige ikke konkurrere, og er der noget, private kan udføre, så er det da at lave mad. Derfor undrer jeg mig meget. Jeg kan ikke finde hoved eller hale eller linje i, hvad Venstre egentlig mener.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil skal jeg sige, at lille Jens på 4 år faktisk mange steder rundt omkring har været med i madordninger, også selv om han er kommet fra en familie, hvor de ikke har haft særlig mange penge.

For man har fundet ud af, hvordan madordningen skulle indrettes, så alle ville være med i den. Man har snakket sammen om det lokalt: Hvad er det, vi vil have hos os? Er det mad hele dagen, eller er det mad noget af dagen? Hvor dyr skal den være? Og man kan jo faktisk ikke udelukke, at man kan lave en madordning, der måske i virkeligheden kan være billigere end det, man kan smøre madpakkerne til.

Jeg har fuld tiltro til, at man hitter ud af det her rundtomkring, for de meldinger, jeg har fået, viser, at erfaringen er, at det kan man faktisk godt. Som jeg nævnte i min ordførertale, er der jo rigtig mange steder, hvor man for længst har lavet sådan nogle madordninger og netop har sørget for at få alle inddraget.

Til fru Sandy Brinck: Jamen jeg kan kun gentage, at jeg synes, det er vigtigt at holde fast i forældrenes ansvar, så forældrene også er bevidste om, hvad det er for en kost, deres børn får. Men det udelukker jo ikke, at forældrene i stedet for at smøre madpakker bliver enige om henne i daginstitutionen eller i pasningsordningen, at man gerne vil etablere en madordning i fællesskab.

Jeg vil være meget imod, at man skulle tvinge alle ind i en ordning mod deres vilje. Det strider simpelt hen mod de principper, jeg synes skal gælde.

Det er rigtigt, at man kan betegne det her som en tilkøbsydelse. Jeg synes ikke, der er noget konkurrenceforvridende i det. Jeg synes, det er et helt oplagt område, hvor man kan sige: Her skal vi lave et ekstra tilbud, og vi skal sørge for, at lovgrundlaget for madordningerne er i orden.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Først skal jeg lige sige til Venstres ordfører, at jeg ikke har hørt nogen tale om at tvinge mad i børn. Det synes jeg er en temmelig absurd tankegang, så jeg ved ikke, hvor fru Eva Kjer Hansen har fået den fra.

Men jeg vil godt følge op på det med risikoen for den sociale skævvridning i det her, for tro og tillid er jo godt, men vi har netop at gøre med børn her, som kunne få stor gavn af, at også Venstre ville stille et sikkerhedsnet op under dem, så vi ikke alene skulle regne med og håbe på og tro på, at man opfører sig ordentligt derude, og rent faktisk sikre, at de børn, som kommer fra dårligt økonomisk stillede familier, rent faktisk også har mulighed for at være med.

Det troede jeg faktisk igen var Venstres holdning. Vi har hørt mange skåltaler om at bryde den negative sociale arv, og hvis Venstre ikke vil opstille et sikkerhedsnet under de her svagtstillede børn, så kan man risikere at være med til at grave store og dybe sociale grøfter.

Kl. 16.10

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Så bliver der grinet ad i den borgerlige lejr, at vi taler om dybe sociale kløfter. Jeg vil sige, at det for et 4-årigt barn føles som en meget, meget dyb kløft, hvis det ikke kan være med i det fællesskab, der er om det at spise. Det føles, som om man bliver sat udenfor, men det kan godt være, det er for lang tid siden, I har været omkring børn, til, at I har den fornemmelse. Det tror jeg ikke at det er, så det undrer mig lidt, at der bliver grinet.

Fru Eva Kjer Hansen sagde i sin ordførertale, at man ikke ønsker, at enkelte forældre kan gå ind og blokere for en madordning. Det lyder jo faktisk meget fint, jeg er bare ikke helt enig i den opfattelse. Jeg synes faktisk, det er ganske udmærket, at det er muligt for forældre at blokere for en madordning.

Jeg synes, det er helt i orden, at man lokalt i en børnehave kan se, at der er enkelte forældre, der ikke har råd til det her, og derfor ønsker vi i fællesskab at tage en beslutning om, at så lader vi være med at gøre det. Det er jo rigtigt, at det er enkelte forældre, der blokerer. Det er, fordi man tager hensyn til det enkelte barn, at det enkelte barn skal kunne indgå i fællesskabet.

Det synes jeg ikke man tager hensyn til her, og jeg kan ikke forstå, hvordan at man kan skrive i bemærkningerne til forslaget, at man ønsker at opbygge et fællesskab i dagtilbud omkring måltiderne og derefter laver en lovgivning, hvor man faktisk splitter fællesskabet op.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg tror lige, jeg skal sige til fru Pernille Rosenkrantz-Theil – jeg har gjort det før – at vi ikke bruger direkte tale her.

(Kort bemærkning).

Kim Sejr (RV):

Til fru Eva Kjer Hansen: I forbindelse med det her med at man kan finde ud af det lokalt og med tilliden til det, så taler vi jo om friheden til at lave de her madordninger. Jeg har det her spørgsmål: Kunne man ikke blot indføre det som

et lille krav, at der så var mulighed for og frihed til det med den lille bemærkning, at alle var med i ordningen? Og for at det økonomiske ikke skulle være en barriere, så kunne man jo lave en eller anden retningslinje, der sagde noget om økonomien i det og rummede regler for, hvad det højst måtte koste. Altså ligesom på lejrskoleområdet, hvor man jo har nogle meget præcise regler, må man sige, for, hvor meget de ting må koste. Kunne man ikke overveje den slags ting eller noget i den retning?

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Til hr. Kim Sejr vil jeg sige: Nej, det synes jeg ikke vi skal overveje. Jeg synes altså, der er grænser for, hvor meget vi skal detailregulere herinde. Jeg synes, det rigtige må være, at man lader det være op til den enkelte pasningsordning at finde ud af, hvordan man vil skrue madordningen sammen.

Jeg har tidligere været inde på, at det fungerer mange steder, og at det fungerer uden problemer. Man får alle børn med ind, fordi man jo også sætter sig ned og snakker det igennem og spørger, hvad det er, man vil have, hvad man kan magte, og så finder man ud af, om det skal være halvdag eller heldag, eller hvad det er for nogle løsninger.

Så jeg må bare konstatere, og det er min kommentar til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, at vi er uenige om, hvordan ordningen skal være. Jeg synes, det skal være en frivillig ordning, hvor man så snakker det igennem lokalt.

Til fru Sandy Brinck skal jeg sige, at jeg ikke ved, hvad det er for et sikkerhedsnet, den socialdemokratiske ordfører snakker om. Hvis det er sådan et sikkerhedsnet a la en børnekostpulje til 50 mio. kr., hvor man kan imødekomme 4 pct. af ansøgningerne, så synes jeg simpelt hen ikke, det er noget værd. Så synes jeg, det er perspektivløst. Her tager vi fat på at lave nogle grundlæggende regler for, hvordan man skal lave madordninger rundt omkring.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg tror næsten, jeg kender svaret på forhånd, men jeg vil prøve alligevel: Hvis vi så stillede forslag om at lave en børnekostpulje, der kunne dække samtlige hundrede procent, hvordan vil de Venstre så stille sig til det?

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg synes, at det, vi foreslår her, er den rigtige løsning, hvor man giver mulighed for lokalt at beslutte, hvordan man vil indrette madordningerne, om det skal være indbefattet i forældrebetalingen, eller om det skal være som et tilkøb, hvor forældrene betaler. Det mener jeg er den rigtige løsning. Jeg ville ikke støtte et sådant forslag som det, fru Pernille Rosenkrantz-Theil stillede, taget i betragtning af, hvilke omkostninger der ville skulle til for at dække et sådant initiativ.

KL 16.15

Sandy Brinck (S):

Et sundt og næringsrigt måltid i daginstitutionerne er en glimrende idé. Ikke kun tænkt ud fra et sundhedsmæssigt perspektiv, men også ud fra et pædagogisk perspektiv har det gavnlige konsekvenser for børnene. Gode kostvaner og ernæringslære må hjertens gerne, hvis det da ikke så at sige er kommet ind med modernælken, være en del af den læring og stimulering, som pasningstilbuddene indeholder.

Vi ved jo desværre, at nogle børn ikke har en god madpakke med, ja, oven i købet, at et måltid i børnehaven for nogle børn kan være døgnets eneste rigtige næring.

Det er heller ikke noget nyt at skulle påpege, at sultne børn, eller mere eller mindre fejlnærede børn, er mindre udviklingsparate, udviklingsmodne. Det kan simpelt hen bremse dem, hvis de ikke har noget ordentlig ernæring.

Derfor er vi som Socialdemokrater positive over for målet med det her lovforslag. Vi har som sagt også tidligere foreslået en børnekostpulje på skoleområdet, og de samme politiske overvejelser gjorde sig naturligvis gældende dengang. Vi har heller ikke noget imod, at en madordning er en tilkøbsydelse, men det kræver, at der er nogle forudsætninger, som er opfyldt, og det gør lovforslaget ikke, altså opfylder disse forudsætninger.

For det første skal det stå bøjet i neon efter vores mening, at prisen for madordningen ikke må overstige de reelle omkostninger. Vi vil ikke have, at det her skal være nogen pengemaskine, hverken for private eller for det offentlige; madordningen skal være der for børnenes skyld og ikke for pengenes skyld.

For det andet var vi faktisk ganske godt tilfredse med, at Kommunernes Landsforening og regeringen på netop dette område i deres aftale

havde med som forudsætning, at ordningen skulle omfatte alle børn i en daginstitution, og vi er dybt skuffede over, at regeringen er løbet fra den del af aftalen.

Socialdemokratiet vil ikke have en madordning, som skaber sociale skel i børnehaven, hvor lille Louise sidder med et spændende måltid, mens lille Hans er henvist til tørt rugbrød og i nogle tilfælde desværre slet ikke noget.

Vi synes, at det ville være direkte tosset at lave en ordning, som udelukker børn, som oven i købet er dem, der har mest behov, de børn, hvis negative sociale arv vi jo taler så meget om skal brydes. Bruddet med den negative sociale arv kræver handling og ikke bare ord, og bruddet med den negative sociale arv sker altså langt mere effektivt, hvis vi benytter de institutioner, vi allerede har overalt i landet, frem for at lave små ministerielle puljer rundtomkring.

Vi vil holde regeringen fast på dens egen aftale med kommunerne, sådan at hvis en forældrebestyrelse beslutter at indføre en madordning – for der er jeg helt enig med Venstre, det er noget, man skal aftale ude dér, hvor livet leves – men hvis en forældrebestyrelse beslutter at indføre en madordning i institutionen, ja, så må det være et krav fra politisk hold, at tilbuddet reelt gælder for alle, at alle har mulighed. Vi vil ikke være med til, at prisen for at deltage i madordningen kan medføre, at nogle børn skuffede blot må se på. Her skal regeringen altså holdes fast på den aftale, den allerede én gang har indgået, nemlig med Kommunernes Landsforening.

Vi vil fra Socialdemokratiets side foreslå, at der findes en løsning ved brug af fripladsordning, sådan at børn, som er omfattet af fripladsordning, får deres andel betalt, men der kan sikkert ligge mange andre tekniske muligheder. Det synes vi at vi skal bruge god tid på i udvalgsarbejdet at få undersøgt og belyst.

Igen må vi sige, at formålet lyder ædelt, og formålet kan vi støtte, men regeringens metode ser ud til at skulle have sådan lidt kvalitativ hjælp fra vores side, sådan at vi ikke skaber negativ social arv, men rent faktisk modvirker det, og i den konstruktive ånd går vi til udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

To ting: Fru Sandy Brinck er bange for, at det her kunne blive en malkemaskine. Den frygt deler jeg ikke.

Kan fru Sandy Brinck virkelig forestille sig, at en forældrebestyrelse selv vil beslutte sig for, at den samme forældrebestyrelse, altså forældre, skal betale mere, end det koster? Det har jeg meget svært ved at forestille mig, for fordelene ved det her er jo netop, at det er forældrebestyrelsen, der tager den her slags beslutninger.

Og så til det her med, at der sidder nogle, som ikke har råd til være med:

Jeg kender tilfældigvis til et eksempel fra Mælkebøtten i Højen, hvor selv de kontant-hjælpsmodtagerforældre, der er med i ordningen, har fundet ud af, at det faktisk godt kunne betale sig, at det var væsentlig billigere.

I Mælkebøtten koster det 125 kr. om måneden at være med. Det er sådan 6-7 kr. om dagen. Det er svært at lave frokost til sine børn for de penge, hvis de selv skal have den med, man skal pakke den ind, og man skal have en madkasse og alle de her ting. Så mener fru Sandy Brinck ikke, at de der 6 kr. om dagen også minimum er, hvad det koster selv at lave maden til børnene?

Kl. 16.20

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Fru Sandy Brinck gav udtryk for, at man i Socialdemokratiet ikke har noget imod tilkøbsydelse. Jeg vil så gerne spørge til Socialdemokratiets politik på området vedrørende tilkøbsydelse. Mener Socialdemokratiet, at der, hvor tilkøbsydelse tilbydes, skal alle gøre brug af de tilkøbsydelse eller ingen? Det vil jeg gerne have præciseret, for ellers synes jeg ikke, at fru Sandy Brincks argumentation for holdningen til lovforslaget hænger sammen.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg tillader mig at starte bagfra, altså med fru Eva Kjer Hansen. Fru Eva Kjer Hansen sagde også tidligere, at nogle ville tvinge børnene til at spise, og sådan må fru Eva Kjer Hansen søreme ikke forstå det. Det er ikke sådan, at jeg vil stå ude i børneinstitutionerne og sige, at nu skal alle børn spise af den her madordning.

Det, vi siger, er, at det her tilbud skal være reelt for alle. Det skal ikke være sådan, at fordi prisen bliver høj, så er der nogle, der ikke kan være med af økonomiske årsager. Det betyder altså ikke og er slet, slet ikke det samme, som at lille Per absolut skal spise maden, eller at lille Per også skal spise maden, selv om han er allergisk over for den, og hvad man nu kan finde på af

spidsfindige eksempler. Nej, det betyder blot, at tilbuddet reelt skal være der for alle, fuldstændig som det står i regeringens aftale med Kommunernes Landsforening, som vi jo havde håbet, man ville leve op til.

Så spørger fru Charlotte Dyremose om forældrebetalingen. Til det vil jeg sige, at jeg jo synes, at det med Mælkebøtten er et glimrende eksempel. Jeg tror sådan set, at det i mange, mange tilfælde vil være nede på et niveau, som de fleste kan magte og håndtere, men jeg tror ikke, at fru Charlotte Dyremose må tage fejl. Når vi kigger på forældrebestyrelser rundtomkring, må man spørge sig selv, om det nu er de stærkeste forældre, eller det er de svageste forældre, der sidder i bestyrelser. Både her og der og alle vegne vil det jo altid være dem, som har flest ressourcer, der er overrepræsenteret. Og langt, langt de fleste steder giver det ikke nogen problemer, fordi folk er tænksomme og har hjertet på rette sted.

Det eneste, vi blot beder om, er, at vi i de få tilfælde, hvor man ikke har hjertet på rette sted, da politisk skaber det sikkerhedsnet, der gør, at det ikke skal gå ud over børnene. Det synes vi faktisk vi skylder dem.

Pia Kristensen (DF):

Helt grundlæggende mener Dansk Folkeparti, at børns udvikling, trivsel og opdragelse, kost og motionsvaner er forældrenes ansvar. Vi mener ikke, at offentlig omsorg hverken kan eller skal erstatte forældres rolle. Vi mener, der er behov for at erkende begrænsningerne i den indsats, samfundet yder. Vi mener, det er forældres opgave at formidle almindelige færdigheder og viden til deres børn, herunder også at lære børnene, hvad sund og god kost er.

Vi kan godt sådan være lidt bekymrede over, at man tømmer hjemmet for værdier, og når jeg taler om værdier, så drejer det sig også om daglige gøremål såsom tøjvask, rengøring, indkøb og madlavning, for vi mener, at børns sociale adfærd indlæres via daglige gøremål sammen med forældrene.

Når det er sagt, så er Dansk Folkeparti meget bevidst om, at børnefamilierne i dag har travlt som aldrig før. Vi er meget bevidste om, at børn tilbringer mange timer dagligt i institutioner, og vi under dem det bedste – også sund og frisk-smurt mad. Så på den baggrund er vi overvejende positive over for forslaget om at etablere madordninger i dagtilbuddene, men vi har dog en række spørgsmål til forslaget.

Det foreslås, at forældre, der har deres barn i et dagtilbud med en madordning, selv kan vælge, om de vil være med i ordningen eller ej. Men kunne man ikke tænke sig, at der var forældre, der ikke havde råd til at tilmelde sig ordningen? Hvad med f.eks. den enlige mor, der har et meget stramt budget? Hun vil aldrig have mulighed for at kunne betale sin madordning.

Der er også et helt andet problem. Børn med fødevareallergi, som skal have helt speciel kost, vil heller ikke kunne benytte en madordning. Det betyder så, at enkelte børn sættes uden for fællesskabet, så hvor i alverden er lighedsprincippet blevet af? Jeg vil spørge, om socialministeren har gjort sig nogle overvejelser om netop dette.

KL 16.25

Det at spise sammen er en væsentlig social proces, men der skal da ikke megen fantasi til at forestille sig, at Lise og Peter, der har medbragt deres nok så gode og sunde mad hjemmefra, da vil føle sig sat uden for fællesskabet.

En helt anden problematik er, at børnehaver med madordninger vil være omfattet af fødevarereloven og herunder også i nogle tilfælde krav om godkendelse af køkken m.v.

Hvordan ser det egentlig ud i landets institutioner? Er de sikkerhedsmæssige og hygiejniske forhold i orden? Det kunne jeg også godt tænke mig at få svar på. Hvad med personalenormeringerne, er de tilstrækkelige? Skal der eksempelvis ansættes økonomaer, eller er det sådan, at maden skal hjemtages fra private firmaer? Det er nogle spørgsmål, jeg meget gerne vil have socialministeren til at svare på.

Med disse ord er vi som sagt overvejende positive over for forslaget. Men vi har en række spørgsmål, vi vil stille under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg deler mange af Dansk Folkepartis bekymringer, også bekymringer omkring det her med, om barnet kommer til at stå uden for fællesskabet, såfremt der etableres ordninger, der ikke gælder for alle, sådan som det er i dag.

Jeg skal blot spørge Dansk Folkeparti, om den tilkendegivelse betyder, at hvis det fortsat er en del af lovforslaget ved tredje behandling, at man ikke har fået pillet den del ud, vil Dansk Folkeparti så her give en garanti for, at man ikke støtter forslaget?

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det glæder mig selvfølgelig at høre, at Dansk Folkeparti ligesom vi er bekymrede over den sociale skævvridning, ordningen kan give.

I mit ordførereindlæg nævnte jeg også en løsning på det, fordi jeg synes, at det trods alt ville være ærgerligt, hvis det ville stå i vejen for så godt et tiltag.

Jeg skal blot høre, om Dansk Folkeparti vil kunne støtte nogle tanker i retning af en løsningsmodel, som går på, at de børn, som er omfattet af fripladsordninger og dermed ud fra økonomiske årsager i forvejen er støttet af kommunen, kunne få en særlig hjælp i den sammenhæng.

Det synes vi kunne være en model, men under alle omstændigheder må vi jo arbejde videre konstruktivt på at finde en løsning på det problem.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg synes altid, der er grund til at kvittere, når Dansk Folkeparti holder en fornuftig ordførertale. Det her var jo båret af det synspunkt, der hedder, at det forslag om at splitte børn så voldsomt op til de dårligst stillede ugunst, som det ligger i forslaget fra regeringen, støtter Dansk Folkeparti ikke.

Jeg synes, det var en klog tale i forhold til børn uden for fællesskabet, i forhold til økonomisk konsekvens for de dårligst stillede forsørgere, i forhold til den nødvendige konsekvens af personale, hvis man vil det her. Derfor vil jeg egentlig også bare spørge: Hvis nu regeringen viser sig ikke at være lydhør, vil Dansk Folkeparti så være med til at lave et forslag, der minder om de retningslinjer, som fru Pia Kristensen skitserede, sammen med det flertal, der nu måtte kunne skaffes i Folketinget?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg vil næsten give både fru Pernille Rosenkrantz-Theil, fru Sandy Brinck og hr. Villy Søvnal det samme svar.

Jeg stillede socialministeren en række spørgsmål, og dem forventer jeg at få et svar på. Jeg forventer også under udvalgsarbejdet, at vi kan se, om socialministeren måske ændrer holdning til det, for, som der står i baggrunden for lovforslaget, så fremgik det jo af kommuneaftalen for 2003, at det er en forudsætning, at en madord-

ning omfatter alle børn i den enkelte børnehave. Så det er forståeligt for os, at socialministeren pludselig har ændret den tekst.

Så jeg vil vente og høre, hvad socialministeren svarer.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det er jo altid klogt at lytte til alle svar, inden man sådan drager konklusionen om, hvor man skal lægge sin tekniske løsningsmodel.

Men jeg bliver nødt til at spørge Dansk Folkeparti, om det er en forudsætning for Dansk Folkeparti i forhold til at støtte det her lovforslag, at vi får hindret den sociale skævvridning, for det må Dansk Folkeparti kunne svare på i dag. Er det en forudsætning for, at man vil være med på det her lovforslag, at vi får hindret den sociale skævvridning, der ligger i det?

Fru Pia Kristensen kan jo tage det helt roligt med sine forligsparter i finansloven, for i og med at hverken Venstre eller De Konservative mener, at det er noget problem, så er det jo heller ikke noget, der koster noget af betydning – blot til beroligelse. Og så håber jeg at få et ensidigt ja fra Dansk Folkeparti.

Kl. 16.30

(Kort bemærkning).

Kim Sejr (RV):

Til fru Pia Kristensen: Der blev henvist til kommuneaftalen, hvor det om madordninger jo netop hedder, at – som det også blev nævnt – de skulle omfatte alle børn.

Er det Dansk Folkepartis holdning, at det fortsat skal være sådan med hensyn til madordninger?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg forstår godt, at fru Pia Kristensen gerne vil afvente ministerens svar. Men jeg synes også godt, at vi kan få svar på de spørgsmål, vi stiller.

Jeg synes, det var en god ordførertale med hensyn til synet på det, der hedder ansvar over for de dårligst stillede, med hensyn til at undgå at dele børn op og på personalerum.

Jeg kan godt forstå, at Dansk Folkeparti kan have det problem, at mange af de ting, der blev nævnt, koster penge. Lovforslaget skal træde i kraft 1. juni 2003, og vi kan jo godt hjælpe hinanden ved at udsætte ikrafttrædelsen indtil det tidspunkt, hvor Dansk Folkeparti ikke er omfattet af et finanslovsforlig.

Det er klart, at det vil vi ikke drille med, for det er jo fair nok, at man indtil da så ikke kan så meget. Men vi kan jo så ændre ikrafttrædelsesdatoen til 1. januar næste år. Jeg vil spørge, om det er en overvejelse, Dansk Folkeparti også vil tage.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Til fru Sandy Brinck vil jeg sige: Jamen, der er jo tale om social skævhed, hvis man deler børn op i A- og B-hold. For – jeg ved ikke hvilken ordfører, der var inde på det, jeg tror, det var fru Pernille Rosenkrantz-Theil – børn i den alder går meget op i, hvad det barn ved siden af får, og hvad det barn overfor får. Og de vil føle sig udelukkede, hvis de ikke får det samme på deres tallerken. Så der er tale om en social skævhed.

Og til hr. Kim Sejr: Ja, det er selvfølgelig alle børn, når der er tale om den sociale skævhed.

Til hr. Villy Søvndal: Jeg kan jo ikke svare på, hvordan de kommende finanslovforhandlinger vil komme til at foregå. Men jeg forventer at få et svar af socialministeren på, hvorfor der er ændret i den tekst fra kommuneaftalen til teksten i lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg er fuldstændig enig i bekymringen. Jeg ville også være meget meget ked af, hvis man får opbrudt det fællesskab, der i dag ligger i forbindelse med madordningerne.

Så jeg vil bare spørge, om det kunne tænkes, at Dansk Folkeparti kom med sit bud, altså med sit ændringsforslag til lovgivningen, inden vi stemmer ved tredjebehandlingen.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Ja, nu skal man jo ikke love guld og grønne skove, men jeg vil blot sige: Det er da ikke utænkeligt.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Charlotte Dyremose som ordfører.

Charlotte Dyremose (KF):

I Det Konservative Folkeparti har vi bemærket os, at mange har haft utrolig stor glæde af en madordning i daginstitutionen. Nu skaber vi så med det her lovforslag lovgrundlaget for at udvide de muligheder, der har været for madordning, dog sådan at den enkelte kommune og

den enkelte institution kan være med til at finde ud af, hvordan man ønsker at gøre i lige netop den kommune i lige netop den institution med lige præcis de forskellige behov, der måtte være her.

Det vil være til glæde for de børn, der kan deltage i ordningen. Man kan håbe, at det bliver god mad, de får. Og i mange institutioner, som har kørt med det her, har børnene også i et eller omfang været inddraget i det at lave maden, i at finde ud af, hvad man skulle spise, i det omfang man nu har kunnet være med til det.

Det kan formentlig også være med til at give et samlingspunkt. Det kan være et værksted i institutionen, fuldstændig ligesom et sløjdløkal eller en gymnastiksal kan være et sted, hvor man har en fælles oplevelse.

Kl. 16.35

Samtidig må vi dog ikke glemme, at der kan være nogle forhold, der ikke nødvendigvis kan opfyldes i en madordning. Det kan være forskellige grader af kræsenhed, eller det kan være allergi, det kan være forskellige andre hensyn, der måtte tages.

Det har vist sig i de, i hvert fald i en del af de ordninger, jeg har kendt til, at man er kommet rundt om de her problemer, at man har løst dem, og man har fået alle børnene med. Man har kunnet tage hensyn til de forskellige behov, der har været, og man har kunnet tage hensyn til den økonomi, der ligger hos de enkelte forældre, og man har derfor kunnet tilpasse ordningen, sådan at den både økonomisk og med hensyn til maden og forskellige andre behov hænger sammen for alle børn i institutionen.

Som jeg nævnte lidt tidligere, er et af de eksempler, jeg har kendskab til, Mælkebøtten i Højen, hvor prisen har været 125 kr. om måneden, altså omkring 6 kr. pr. måltid pr. barn. Og det har også vist sig, at de forældre, der har været bekymrede for, om de havde økonomi til det, rent faktisk er endt med at konkludere, at det her er væsentlig billigere end selv at skulle smøre madpakken, købe indpakningspapir, købe en madkasse til den.

Derfor har jeg ikke nogen stor frygt for, at der bliver nogen, der skulle blive udelukket af den grund. Til gengæld vil jeg gerne åbne op for, at man har så stor fleksibilitet i ordningen som overhovedet muligt. Man kunne også sagtens forestille sig, at der var nogle forældre, der besluttede sig for, at siden lille Hans' forældre ikke havde så meget, jamen så fint, så skidt pynt, så betaler lille Hans' forældre ikke helt det samme

som os andre, fordi de andre havde besluttet sig for, at de ville gerne have en højere standard.

Vi ønsker selvfølgelig meget gerne, at alle børn er med i ordningen, det er også det vi har oplevet at de tit er. Men vi ønsker også en fleksibilitet, der gør, at ønsker man af den ene eller den anden årsag ikke at være med, så skal man selvfølgelig have mulighed for det, ligesom det ikke skal være sådan, at et enkelt hold forældre kan blokere for en ordning i daginstitutionen.

Derfor mener vi, at det her er et utrolig godt forslag, som er med til at skabe stor fleksibilitet for børn og forældre, og som formentlig vil give anledning til rigtig mange rigtig gode stunder i daginstitutionerne.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det er jo meget sympatisk, at fru Charlotte Dyremose har så stor tillid til den solidaritet, der viser sig ude i forældrebestyrelserne. Kunne man ikke forestille sig, at de borgere, som sidder derhjemme og har meget få kroner på bankbogen, kunne have den samme forventning til fru Charlotte Dyremoses solidaritet, sådan at vi herinde rent faktisk skabte sikkerhed for, at de børn, som kommer fra familier, der ikke har mange penge, er sikre på at få det samme tilbud som dem, der kommer fra de velhavende familier?

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg er nødt til at sige en helt principiel ting. Forskellen på de forældre, der er ude i daginstitutionen, og så på mig, der står herinde på Folketingets talerstol, er, at forældrene ude i daginstitutionen skal være solidariske for deres egne penge, mens jeg skal være solidarisk for andre menneskers penge. Derfor har man også en vis forpligtelse til at overveje, hvordan man er solidarisk.

Men jeg er sådan set som sagt ikke så bemyndet for det her, for det viser sig altså, at vi taler om 6 kr. om dagen, 7 kr. om dagen. Og det er jo altså sådan, at vi har et kontanthjælpsystem, der sikrer, at man har en vis minimumslevestandard. Man har også et forsørgertilskud til kontanthjælpsmodtagere, der sikrer, at de selvfølgelig har råd til at sætte mad på bordet til deres børn, for det skal de selvfølgelig have. Det ligger mig meget på sinde, at der er råd til, at alle mennesker kan putte mad i munden på deres børn. Og jeg er også sikker på, at alle forældre er inte-

resseret i at prioritere sådan, at de putter mad i munden på deres børn.

Så er jeg i øvrigt sikker på, at man nok i de enkelte forældrebestyrelser skal finde ud af at tage de hensyn, for folk har altså hjertet på det rette sted.

(Kort bemærkning).

Kim Sejr (RV):

Fru Charlotte Dyremose nævnte jo selv, at et enkelt hold forældre jo ikke skulle kunne blokere for en madordning. Så er vi også lige pludselig ude i en situation, hvor man ligesom deler forældre kredsen i forhold til en madordning. Og det var det, jeg i hvert fald gerne ville være med til at undgå.

Kl. 16.40

Fru Charlotte Dyremose siger også, at vi taler om 6-7 kr. pr. dag. Jamen hvem siger, at det er 6-7 kr. pr. dag? Det kunne jo også være 15-20 kr. pr. dag eller endnu mere. Og her er det så, min lille bekymring er, at vi har jo ikke nogle mekanismer, der kan gå ind og sikre det niveau.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Nu skulle vi nødigt have genindført nådsensbrød.

Jeg vil godt sige til fru Charlotte Dyremose, at jeg tror generelt, det er farligt at tage ud og se på ét eksempel, i dette tilfælde et glimrende eksempel, nemlig Mælkebøtten, som fru Charlotte Dyremose har omtalt nogle gange, og så deraf slutte, at sådan er verden. Det tror jeg generelt er farligt.

Men fru Charlotte Dyremose har jo ret i, at vi har et godt system. Vi har et godt socialt system, som tager vare på folk, som er økonomisk udsat eller af anden grund har brug for hjælp, f.eks. at børn fra lavindtægtsfamilier eller børn af arbejdsløse kan få en pasningsordning, altså at der er en fripladsordning. Det hylder fru Charlotte Dyremose heroppefra.

Så er det bare, vi foreslår: Kunne man ikke indtænke det princip i den her ordning også, så vi er sikre på, at det ikke skaber sociale skel? Og igen fordi vi fra socialdemokratisk side synes, det vil være glimrende at få madordninger, hvis det ikke giver sociale skel. Det har vi muligheden for at hindre, og så synes jeg også, vi har pligten til det.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Fru Eva Kjer Hansen til fru Charlotte Dyremose.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil gerne spørge fru Charlotte Dyremose: Når De Konservative har den holdning, at det her skal være frivilligt, er det så ikke, fordi alternativet ville være, hvis man skulle følge den tankegang, der er hos nogle ordførere under debatten her, at man så skulle pålægge familierne nogle bestemte udgifter, og at der ville være et flertal, som kunne afgøre, at man indfører en madordning, der har den og den pris, og at man så ville pålægge nogle nogle omkostninger, eventuelt imod deres vilje, og at det netop derfor er afgørende, at det er en frivillig ordning, hvor man snakker sig til rette lokalt for at finde ud af: Hvad synes vi, priserne skal være her hos os? Hvor omfattende skal madordningen være, for at alle netop er med i det fællesskab, man gerne vil etablere i den enkelte pasningsordning?

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Fru Sandy Brinck har ikke mulighed for at svare på det spørgsmål; det er jo det, vi kalder et støttespørgsmål – ja, altså medmindre man er i tvivl om, hvad man vil svare hinanden. Det tror jeg da ikke man er.

Så er det Fru Charlotte Dyremose, og jeg lytter, hvis der er noget, der er uklart partierne imellem.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg vil godt starte med fru Sandy Brinck, der spørger om det her med en enhedspris eller noget i den retning.

Jeg er lidt bange for, at man meget hurtigt kunne ende med at komplicere det her lovfor-slag. Hvad nu, hvis f.eks. lille Hans ikke ønsker at være med? Det skal lille Hans vel også have lov til? Det kan være, at lille Hans er utrolig kræsen og kun gider spise pasta i den uge. Sådan er der nogle børn, der er.

Så vil jeg godt sige til både hr. Kim Sejr og til fru Eva Kjer Hansen, at jeg er meget bange for, at et flertal af forældre skal pålægge de forældre, der ikke vil være med, at være med alligevel. Eller hvis der skal være enstemmighed, for at man kan være med, og der så er nogle, der ikke synes, det er en god idé, eventuelt fordi deres børn ikke kan fordrage at spise fælles mad og kun vil spise pasta, skal det så gøre, at alle de andre børn ikke må få denne her ordning?

Altså jeg synes, det er lidt væsentligt, at vi også tager hensyn til, at der faktisk er nogle

børn, der er kræse, eller nogle børn, der er allergikere, eller måske er der en muslimsk gruppe, der gerne vil lave en selvstændig ordning. Det kan være, man finder ud af at lave det sammen. Det tror jeg faktisk man gør.

Men det kan også være, man fandt ud af, at nogle dage vil de børn, der ikke er muslimer, gerne have noget svinekød, og andre dage laver man fællesmad. Så kan det godt være, at der bliver en lille forskel i de to ordninger. Det skal man da så også have lov til, hvis det er det, man gerne vil, og hvis man i øvrigt kan finde ud af det indbyrdes.

Så jeg er altså ikke så bange for det her med at lade det være op til de enkelte forældrebestyrelser, som jo trods er repræsentanter for de forældre, som også skal betale for det her og administrere det.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Sandy Brinck for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Nu har jeg altså efterhånden fru Charlotte Dyremose mistænkt for ikke at ville forstå, for jeg synes faktisk ikke, det er svært.

Kl. 16.45

For det første har jeg ikke talt om en enhedspris på noget tidspunkt. Jeg har ikke hørt nogen tale om en enhedspris. Tværtimod har jeg hørt en masse ordførere, som rent faktisk synes, det er fornuftigt, at man ude lokalt diskuterer sig frem til, hvad det er for en kvalitet, man vil have. Jeg har blot sagt, at jeg synes, vi herindefra skal sikre, at det ikke overstiger omkostningerne. Og de kan jo være forskellige. Så enhedspris er der ikke nogen der har sagt.

Så må jeg konstatere, at vi har meget, meget forskellige opfattelser af frivillighed. Sådan som jeg hører fru Charlotte Dyremose, er det frivillighed, at man kan få lov til at købe lige, hvad man vil. Men det er da ikke frivilligt, hvis man ikke har pengene til det. Det er da det samme som at sige, det er frivilligt for en bistandsklient at gå ud og købe sig en stor Mercedes. Ja, ja, men når man ikke har pengene til det, er det da ikke et frit valg.

Så vil jeg godt igen understrege, hvad jeg har sagt et par gange nu: For os er det altså ikke et must, at lille Peter skal spise maden, om det så er noget, han er allergisk over for, eller hvad det er. Det er simpelt hen den mest morsomme tankegang, jeg længe har oplevet.

Jeg kunne da ikke finde på at stå og tvinge det ned i lille Peter, men han skal have muligheden for at deltage i ordningen. Han *skal* ikke. Han skal have *muligheden* for det. Og den mulighed skal være reel og ikke en eller anden floskel om frivillighed.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Til fru Sandy Brinck: Jeg følte faktisk, at vi tidligere i debatten havde diskuteret det her med, om det kom til at overstige omkostningerne. Og jeg husker, at jeg efter fru Sandy Brincks ordførertale netop nævnte, at jeg altså ikke har nogen fornemmelse af, at forældrebestyrelsen, der jo trods alt også selv skal betale til madordningen, kunne forestille sig at fastsætte en pris, der var højere end det, maden koster.

Altså det er jo direkte bare at sige, at man gerne vil lægge flere penge for en ydelse, end den rent faktisk koster. Hvorfor skulle man dog nogen sinde drømme om at gøre det? Altså forældrene i forældrebestyrelsen skal jo også selv betale prisen. Det ville da være direkte dumt. Der er jo ingen af os, der betaler mere for en vare, end den koster.

Som sagt altså til det her med, hvor meget det kommer til at koste: Det viser sig jo, at man laver nogle rimelige, fornuftige ordninger, og at forældrebestyrelserne har hjertet på rette sted og ikke bare styrer hen over hovedet på dem, der ikke kan være med.

Altså eksemplet fra Mælkebøtten er jo godt, men der er utallige andre eksempler på, at de 6 kr. viser sig at være billigere også for kontant-hjælpsmodtageren. Så jeg er helt overbevist om, at det nok skal vise sig, at sådan er det også i alle de andre situationer.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Villy Søvnald som ordfører.

Villy Søvnald (SF):

Efter SF's opfattelse er det grundlæggende positivt, at børn tilbydes mad i daginstitutioner. Vi har faktisk en tradition for, hvis vi går tilbage, at der i langt flere daginstitutioner end i dag blev tilbudt mad. Det, der skete ved den sidste budgetlægning i kommunerne her i efteråret, var, at daginstitutionsområdet samlet mistede 0,5 mia. kr. Det er ganske meget, og en del steder er det gået ud over de madtilbud, der var.

Men vores synspunkt er, at det vel at mærke skal være mad til alle børn, og at det er interes-

sant, at det kommer i en periode, hvor netop maden har været et af spærmålene på de meget stramme budgetter. For os er det helt afgørende, at madordningen gælder for alle børn.

Det er sjovt nok, at der nogle gange i Folketinget opstår nogle i og for sig mindre lovfor-slag, der pludselig bliver meget illustrative for forskellen på højre og venstre her i Folketingssa-len. Det lader sig ikke benægte, at hvis man ind-fører en ordning, som der står, »til fuld forældre-betaling«, vil det i en situation, hvor det i forve-jen er meget dyrt at have børn i dagtilbud, bety-de en voldsom social slagside, så dyrt, at lavind-komstgrupperne ikke vil have råd til at deltage i de nye tilbud. Økonomien begrænser jo som be-kendt mere end noget andet det frie valg.

Fremtidens daginstitutioner kommer til at be-stå af to grupper af børn: børn af forældre, der har råd til at betale for, at de får mad i daginsti-tutionerne, deltager, i modsætning til børn af forældre, der ikke har råd til at deltage.

Altså det her sker jo i en historisk periode, hvor den nuværende regering sænker overfø-rselsindkomsterne for nogle af de svageste ind-komstgrupper, vi har, og hvor 6 kr. om dagen faktisk kan vælte et budget, hvis man lever på halv bistandshjælp. Hvis man lever på den hal-ve bistandshjælp, som regeringen har tvunget ned i halsen på nogle, er der ikke råd. Og der sy-nes jeg, det er forskrækkende, hvis regerings-partierne i så høj grad har sluppet forbindelsen til virkeligheden, at man ikke fornemmer, hvil-ken økonomisk situation lavindkomstgrupperne er på vej til at blive anbragt i.

Kl. 16.50

Så har man ellers to grupper af børn: børn af velhavende forældre, for dem er det ikke noget problem, og børn af lavindkomstgrupperne, der ikke har råd til at betale. Når de andre får deres mad serveret, skal de hive deres madpakke frem.

Jeg tror, det er det mest effektive forslag, jeg har set, til at opdele klart og tydeligt, så ethvert barn kan forstå det, forskelle på børn, der har velhavende forældre, og børn, der kommer fra lavindkomstgrupperne. Det kan simpelt hen ikke laves tydeligere. Uanset hvilket andet initi-ativ man havde udtænkt, tror jeg aldrig nogen sinde det så klart ville blive brændemærket ind i børnenes bevidsthed: Jeg er et barn af en, der ikke har så mange penge, og her sidder de an-dre, som er børn af de velhavende.

Derfor synes jeg, forslaget har langt, langt større betydning som eksempel på den forskel,

der er i måden at tænke på i højre- og venstresiden her i Folketingssalen. Regeringen har gjort meget ud af at ville bekæmpe den sociale arv. Mon det overhovedet er gennemtænkt, at det her forslag i den grad vil bidrage til at fastlægge den negative sociale arv?

SF vil stille et ændringsforslag om, at der skal være madordninger på institutionerne, og at det skal ske uden betaling, subsidiært at vi kigger på graduerede ordninger. Hvis det ændringsforslag bliver vedtaget, kan vi støtte forslaget, ellers må vi afvise det. Men vi kommer med et ændringsforslag.

Jeg synes så, at det gode ved behandlingen indtil nu er, at det har vist sig, at der er et flertal her i Folketingssalen for den linje, og det synes jeg der er al mulig grund til at glæde sig over. Så kan vi vende tilbage til, hvordan den konkrete udmøntning bliver. Men der har i dag her ved førstebehandlingen udmøntet sig et klart flertal, der afviser den type af ordninger, der adskiller børn på den måde, det her lovforslag lægger op til.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Ja, nu regner jeg med, at jeg har muligheden for at gå ind i debatten uden at blive klandret for at stille nogle spørgsmål. For jeg synes faktisk, det er vigtigt.

For mig at se er debatten ved at være godt og grundigt afsporet. For når hr. Villy Søvnald er inde på, at 6 kr. om dagen kan vælte et budget i en familie, så synes jeg, hr. Villy Søvnald fuldstændig glemmer at tage højde for: Hvad koster madpakken, og hvad koster frugten og alt det andet, man ellers skulle have haft med?

Sagen er jo, at de madordninger, vi kender til rundt omkring, egentlig viser sig at være ret billige. Og mig bekendt er der ikke nogen steder, hvor man faktisk ikke finder ud af det og netop finder en løsning i fællesskab og tager hensyn til de forskellige interesser, der er for, hvordan madordningen skal skrues sammen.

Det, jeg så gerne vil spørge om, er: Når hr. Villy Søvnald og andre ordførere er inde på, at det her skal omfatte alle børn, skal det så betyde, at hvis lille Peter ikke vil have maden dér, men er så forfærdelig glad for sin madkasse, så kan han afgøre, at så skal de andre heller ikke have en madordning? Eller hvis Louise – for nu også at tage et pigenavn – er allergiker og simpelt hen ikke kan tåle noget som helst og derfor har brug for sin egen kost, skal hun så også kunne afgøre,

at man ikke må have en madordning i det pågældende dagtilbud?

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg starter lidt på samme linje som fru Eva Kjer Hansen med hensyn til de her 6 kr. om dagen. Det er jo altså sådan, at man må betragte det at være forældre som også at være en pligt til at brødføde sine børn, uanset om de er hjemme eller de er i institutionen, eller hvordan det end måtte være.

Derfor vil jeg også godt spørge hr. Villy Søvnald, om hr. Villy Søvnald tror, at forældrene i Mælkebøtten, som jeg omtalte tidligere, føler, at deres børn er blevet opdelt i A- og B-hold, eller om det ikke i virkeligheden har vist sig at være et ganske godt eksempel på, at også kontant-hjælpsmodtagerne havde råd til det.

Og så kunne det jo i øvrigt være, hvis økonomien er så stram, som den jo ganske rigtigt er i nogle familier, at man så netop fik nogle stor-driftsfordele ud af at købe mad ind til så mange børn frem for at skulle købe kun til lille Hans eller Peter, og at man derfor kunne få noget bedre mad for de samme penge, ikke mindst i de familier, hvor man måske ikke lige får smurt den der pokkers madpakke. Der fik man så rent faktisk sørget for, at børnene får mad hver eneste dag til frokost for et forholdsvis beskedent beløb.

Og er det så ikke også rigtigt, at kommunerne f.eks. kan vælge at lægge det her ind under den generelle forældrebetaling og derfor give et 70 pct.s tilskud, hvis de ønsker det?

Kl. 16.55

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes, det er overraskende, i hvor høj grad ordførerne fra både Venstre og De Konservative ikke ser de sociale problemer i vores samfund. Jeg synes også, det er lidt foruroligende, netop fordi de er regeringspartier, men det er vel en af grundene til, at det generelt går, som det går. Jeg synes i øvrigt, det er bemærkelsesværdigt, at Dansk Folkeparti i langt højere grad har blik for, at der er sociale problemer i vores samfund. Det er altså en overvejelse værd, og derfor synes jeg også, det er dumt – undskyld – af ordførerne at insistere på, at der ikke er noget problem.

Bistandshjælpsatsen er 80 pct. af dagpenge, og når man indfører en ny sats, der er halvdelen af de 80 pct., putter man nogle mennesker i samfundet ned på et forsørgelsesgrundlag, vi

aldrig nogen sinde har eksperimenteret med før. Jeg ved godt, at der er en begrundelse, som ingen tror på, nemlig at så kommer de i arbejde og sådan noget. Men når nu det viser sig, som det jo gør, at det ikke bliver tilfældet, har vi en stor gruppe inklusive forsørgere, for hvem man forlænger perioden med halve dagpenge helt op til det fyldte 30. år, og det er jo den periode, hvor man etablerer sig og får små børn. Vi får en stor gruppe forsørgere på et forsørgelsesgrundlag, vi aldrig har eksperimenteret med før.

Jeg kan godt forstå, det måske kan være svært at indse det, hvis man har en løn som den, vi har. Herregud, 6 kr. om dagen, hvad betyder det? Det betyder ikke noget for os, men jeg kan godt garantere, at for de grupper, som regeringen har placeret på et så lavt levegrundlag, er det beløb af den størrelsesorden, der er med til at bestemme, om der overhovedet er penge til noget som helst eller ej.

Derfor betyder det noget, derfor er der nogle sociale problemer, og bare en stille opfordring til regeringen: Når man har konstateret, at der er et flertal her i Folketinget, der har den præcise sociale fornemmelse, som regeringspartierne mangler, var det så ikke klogt at bøje sig i retning af flertallet i stedet for at tale om, at det ikke eksisterer? Flertallet er her, det er konklusionen efter Dansk Folkepartis ordførertale i dag.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg er lidt ked af, at hr. Villy Søvndal ikke vil besvare mine spørgsmål, for jeg vil ufattelig gerne have at vide, hvordan hr. Villy Søvndal vil skruer denne ordning sammen, når alle skal være omfattet af den. Derfor beder jeg hr. Villy Søvndal om at tage stilling til de situationer, hvor der er nogle børn, der af den ene eller den anden grund, som ikke er økonomisk, ikke ønsker at være med i ordningen.

Eller er det i virkeligheden et spørgsmål om noget helt andet fra SF's side? Vil man have det skatteyderfinansieret, skal det omfatte alle, og er det i virkeligheden slet ikke en diskussion om, hvorvidt man skal åbne op for nogle forældrebetalte ordninger? Er det dét, det drejer sig om for hr. Villy Søvndal, så han i virkeligheden bare tager nogle børn som gidsler i et forsøg på at skitserer en anden virkelighed end den, vi kender ude i institutionerne med de madordninger, der allerede findes i dag? Jeg kan overhovedet ikke dele den mistillid, hr. Villy Søvndal har med

hensyn til, hvordan forældrene vil agere over for i fællesskab at finde en løsning, der kan omfatte alle børn i institutionerne.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg er nødt til at sige til hr. Villy Søvndal, at et langt stykke hen ad vejen må jeg efter halvandet år med denne regering altså konstatere, at på mange områder går det, som det går, på grund af den tidligere regering.

Så vil jeg også godt sige til hr. Villy Søvndal, at jeg sagde faktisk i mit indlæg lige før, at 6 kr. er mange penge for nogle grupper i vores samfund, men det hørte hr. Villy Søvndal åbenbart ikke. Men netop derfor stillede jeg hr. Villy Søvndal et par spørgsmål, som jeg ikke fik svar på: Kunne det ikke tænkes, at man for de 6 kr. kunne få noget bedre mad til sine børn end den, man måske ikke har råd til at købe til dem, hvis man selv skal købe den og smøre madpakken hver dag? Og kunne hr. Villy Søvndal ikke tænke sig, at det også kunne komme til at betyde, at nogle børn rent faktisk fik et regelmæssigt og godt måltid hver dag, hvilket ikke nødvendigvis ville være situationen, hvis de ikke var med i en madordning?

Til slut: Kan hr. Villy Søvndal ikke se af f.eks. eksemplet fra Mælkebøtten, at det rent faktisk fungerer, og kan hr. Villy Søvndal dog ikke have lidt tillid til, at menneskene rundt omkring i forældrebestyrelserne også er ordentlige mennesker?

Kl. 17.00

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg tror bestemt, at det er ordentlige mennesker, både over for hinanden og over for deres børn, men det er jo heller ikke det, diskussionen går på. Diskussionen går meget præcist på, at menneskene og menneskenes børn er forskellige og socialt meget forskellige. Derfor er det i ordets egentlige betydning en meget principiel debat, vi har, og det er også derfor, det egentlig er godt, at den kommer til at fylde lidt mere, end forslaget i øvrigt måske berettiger til, netop fordi det er en principiel debat.

Det er en principiel debat om, at man lægger over på folk selv at klare det og går væk fra en situation, hvor vi har daginstitutioner, der faktisk giver børn mad. Først gennemtvinger regeringen en besparelse på 0,5 mia. kr. på daginstitutionsområdet, som betyder, at man fjerner for-

ældretilskud og fjerner madordninger, og så vil regeringen gennemføre et forslag, der muliggør, at ens børn kan få mad på institutionerne, men man skal bare selv betale. Det synes jeg er dybt usolidarisk, også fordi vi som sagt har de indkomstsvage grupper.

Så spørger fru Eva Kjer Hansen: Skal børnene tvinges til at spise maden? Nej, lad nu være, det er da ikke et så enfoldigt niveau, vi diskuterer på, vel? Børnene skal tilbydes mad, men selvfølgelig har børn da ret til at sige, at det bryder de sig ikke om, eller de er ikke sultne i dag, eller hvad ved jeg.

Så siger fru Charlotte Dyremose, at de lave satser var den tidligere regering jo også med på. Det er fuldstændig rigtigt, men jeg synes alligevel, det er lidt pinligt, hvis den nuværende regering ikke vil stå ved, at det er den, der har indført de ekstremt lave satser for nogle af de mest marginaliserede grupper, vi har her i samfundet, som samtidig er kendetegnet ved, at det er grupper med børn.

Der lyder ikke alene advarsler fra SF imod at placere mennesker på et så lavt indkomstniveau. Også fra de mennesker, der arbejdet helt tæt på i Kirkens Korshær, i Frelsens Hær og i de humanitære organisationer, der arbejder med de mennesker, lyder der denne opfordring til regeringen: Lad være, for det her får nogle konsekvenser. Ja, og det er dem, vi møder nu.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg synes faktisk, det er dejligt, at hr. Villy Søvndal nu bliver så klar i sine meldinger, for nu kan jeg jo forstå, at SF's politik er, at det her skal være indbefattet i den almindelige pasningsordning. Det vil sige, at man vil indføre det som en generel ordning, hvor der også bliver en forøget forældrebetaling, og det bliver noget, som alle bliver pålagt over én kam.

Det er den model, jeg hører SF præsentere, og det er vel også derfor, hr. Villy Søvndal ikke vil svare mig på de spørgsmål, jeg har stillet om de situationer, hvor børn af den ene eller anden grund, men ikke af økonomiske grunde, ikke ønsker at være omfattet af en madordning. Jeg taler ikke om, at børn skal tvinges til at spise noget bestemt. Jeg taler om den problemstilling, der er fremme under debatten her i dag: om man skal tvinge folk ind i en madordning eller det skal være et frivilligt tilbud.

Jeg ved ikke, om vi kan komme det nærmere, men jeg vil lade min fortolkning af svaret stå ly-

sende klar: det er en anden dagsorden, SF har, og derfor kommer de forskellige vinkler fra hr. Villy Søvndals side.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Nu er jeg selv så privilegeret i denne debat, at jeg har haft fornøjelsen af at have haft tre børn i daginstitution, og jeg må sige, at den ideologiske linje, som fru Eva Kjer Hansen forfølger, kan jeg slet ikke forstå.

Ingen af mine børn eller de børn og deres forældre, jeg i øvrigt mødte i de daginstitutioner, mine børn har gået i, har opfattet, at det var et voldsomt indgreb mod deres personlige selvstændighed, at de fik mad, og at der var nogle, der proppede maden ned i halsen på dem.

Tværtimod var de meget begejstrede. Det er jo det, vi diskuterer, og derfor synes jeg, det er underligt, at Venstre er nødt til at prøve at flytte debatten hen til et forvrænget sted, der intet har med virkeligheden at gøre.

Jeg kan godt forstå, at det må være ærgerligt for både Venstre og De Konservative at måtte konstatere, at i dag er der et flertal, der har en anden opfattelse. Men det er jo ikke min skyld, så der er ingen grund til at blive så vred på mig over det. Det er, fordi der er nogle mennesker, der har en lidt større social forståelse end den, Venstre og De Konservatives ordførere har givet udtryk for i dag, og i stedet for at blive vred over det synes jeg, man skulle lade sig inspirere af det til at høre, at der faktisk er nogle mennesker, også i dette Folketing, der har en større forståelse for den situation, nogle børnefamilier er anbragt i, end ordførerne fra Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jamen vi får jo ikke helt svar af hr. Villy Søvndal på, hvordan ordningen så skal være.

Kl. 17.05

Nu har jeg altså svært ved at forestille mig, at pædagogerne tvangsforer børnene, for de fleste pædagoger er jo pæne mennesker. Men det handler lige så meget om, at man så kommer til at betale til en ordning, som man måske ikke ønsker at benytte sig af. Hvis hr. Villy Søvndal vil lave en sådan fællesordning, kunne en lavtlønnet familie blive tvunget til at betale mere for daginstitutionspladsen, fordi der er en madordning, som de i øvrigt ikke benytter sig af, fordi deres barn er multiallergiker eller det er et mus-

limsk barn, der ikke spiser svinekød, eller barnet er kræsent eller har nogle andre særlige behov, hvad de så end måtte være.

Er det den ordning, hr. Villy Søvnald ønsker? Kan vi ikke få et svar på, hvad det er for en ordning, hr. Villy Søvnald vil lave? Er det en, som alle skal betale til, uanset om de benytter den eller ej?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg tror, den konservative ordfører har overset den detalje, at lavindkomstfamilierne jo har fripladser i vore daginstitutioner. Det betyder, at de ikke betaler, og fra SF's side har vi i flere omgange – både i forbindelse med satspuljen og i forbindelse med finansloven – været med til at hæve grænsen for, hvornår man får friplads, og på den måde sikre, at lavindkomstfamilierne ikke ender det ubehagelige sted, hvor fru Charlotte Dyremose siger, at de kan ende.

Derfor er det klart, at den bedste måde at lave det her på er at sikre, at ordningen indgår i de almindelige fripladsgrænsordninger. Dermed sikrer vi nemlig, at lavindkomstfamiliernes børn får mad, og at de ikke skal betale for den, og det er der ekstremt megen socialpolitik i. Det er nemlig en god idé, at vi sikrer, at børnene i både daginstitutioner og skoler får noget rigtig god mad, inden de skal i gang med deres dag.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Kim Sejr som ordfører.

Kim Sejr (RV):

Det Radikale Venstre er store tilhængere af, at man i daginstitutionerne skaber et fællesskab omkring måltiderne, og det er ikke alene det at indtage måltiderne, det handler om. Det er også hele det arbejde, ja, den leg, der er forbundet med at forberede og lave maden. Det er jo faktisk en læreproces, samtidig med at det er en proces, hvor børnene i samarbejde med hinanden og de voksne er med til at skabe noget, nemlig et måltid.

Jeg er enig i, at madordninger vil have nogle fordele. Man er sikker på, at alle børn får et godt og sundt måltid, for i forbindelse med en madordning skal det naturligvis sikres, at kosten er ernæringsrigtig, og samtidig vil det aflaste forældrene, desværre oftest mødre, i den hektiske tid om morgenen.

Nu nævnte jeg netop fællesskabet, og det er det fællesskab, jeg måske kunne have en bekym-

ring for kommer i fare med lovforslaget, sådan som det foreligger. Sådan som jeg ser det, vil der være en risiko for, at man kommer til at se to typer børn, nemlig madpakkebørn og buffetbørn. Nu er der ikke noget i vejen med madpakker som sådan, for mange af de madpakker, børnehaverbørn får med i dag, er de rene festmåltider. Men det værste ville være, hvis man kom til at opleve, at en del af børnene blev beskæftiget med madlavning og havde et fællesskab her, mens resten måtte tage madpakkerne frem og nøjes med det. På en eller anden måde strider det i hvert fald mod min opfattelse af et fællesskab.

Efter min mening skal alle børn være med i en madordning. Vi har ikke noget imod, at forældrene på demokratisk vis træffer beslutning om en sådan ordning, og det kunne jo eventuelt ske efter nogle regler om, hvad prisen skulle være, altså hvilken betaling det vil være rimeligt at opkræve for en sådan ordning.

Så er der blevet spurgt: Jamen hvad nu, hvis der er børn, der er muslimer eller multiallergikere eller kræse – hvis der er en dreng, der ikke vil spise andet end røde pølser? Jamen jeg synes netop, det taler for, at madordningen skal være for alle børn, for så tvinger det jo forældrebestyrelsen og institutionen til at sørge for, at der bliver taget hensyn til, at børn er forskellige. Så laver man en madordning, hvor man er sikker på, at den muslimske dreng får den mad, han skal have, og man sørger for, at der ligger nogle røde pølser ude i køleskabet til den kræse dreng. Det er netop det, en sådan ordning ville garantere.

Derfor er vores holdning, at vi ikke kan støtte forslaget på nærværende grundlag, medmindre det skal gælde for alle børn.

Kl. 17:10

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg er sikker på, at man nok skal forsøge at løse alle de ting. Men jeg er nødt til at gøre opmærksom på, at hvis det så f.eks. betyder, at der ligger røde pølser derude til lille Hans, så spiser lille Hans alligevel noget andet end de andre, og så kan lille Hans også lige så godt have sine røde pølser med hjemmefra, hvis nu det er det, han så frygtelig gerne vil have.

Så er det meget nemt at se på et enkelt konkret eksempel, og det kan blive meget, meget teknisk det her. Det er derfor, jeg synes, vi skal lade det være op til de forældrebestyrelser, der

ved, hvilke problemer de står med. Vi kan jo stå med muslimske børn, vi kan stå med vegetarer, og vi kan så i øvrigt stå med allergikere.

Nu er jeg selv allergiker, og jeg har en veninde, der er vegetar, og hr. Kim Sejr skulle opleve, hvordan det er, når vi går på restaurant sammen. Hvis der så også er muslimer og i øvrigt en del kræsnе børn, for der er en del kræsnе børn i den alder, kan det godt blive ret kompliceret.

Nogle vil kunne løse det, og det vil jeg glæde mig over, men er det da ikke o.k., at hvis man hellere vil lade være at løse det, så er det også en mulighed?

(Kort bemærkning).

Kim Sejr (RV):

Jeg må medgive fru Charlotte Dyremose, at det uden tvivl vil være noget af en udfordring i en daginstitution, hvis man både har multiallergikere og vegetarer eller veganere og muslimer og kræsnе børn. Men jeg synes stadig væk, at den bedste udfordring for institutionen vil være at tage hensyn til de forskellige ønsker, der kunne være i den forbindelse. Se, det ville være det rigtige fællesskab.

For mig er det, det handler om, fællesskabet, at børnene er med. Fordi en dreng spiser røde pølser, kan han jo godt være med til at snitte hvidkål og være med til at forberede et måltid for hele institutionen. Så for mig er det fællesskabet, der er centrum.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jamen jeg er meget enig med hr. Kim Sejr, det er da klart en fordel, at fællesskabet kommer i centrum. Det her var sådan set også kun for at illustrere, hvor kompliceret det kunne blive, hvis man har nogle meget stive regler, og man ikke har nogen mulighed for at gå rundt om dem.

Jeg brugte eksemplet før med Mælkebøtten, der er 110-120 børn i Mælkebøtten, og de er alle sammen tilsluttet madordningen. Jeg forestiller mig, at blandt 110-120 børn er der nok nogle med forskellige slags behov, og der er det altså lykkedes at finde en ordning for alle. Det er jo fantastisk, og det er jo dejligt, og det kan åbenbart lade sig gøre, og det er sådan, det sker, må jeg sige til hr. Kim Sejr, når man åbner op for denne mulighed.

Men der kan jo være nogle særlige situationer, der gør, at der er nogle behov, som man enten ikke kan, eller flere ikke ønsker at løse via

den her madordning, men skal det forhindre de andre i at lave madordningen?

(Kort bemærkning).

Kim Sejr (RV):

Jeg kan ikke forestille mig, at der skulle være nogen særlige behov af kostmæssig karakter, som et veluddannet og velmotiveret personale i daginstitutionerne ikke kunne løse.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Pernille Rosenkrantz-Theil som ordfører.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Som hr. Villy Søvnald sagde tidligere, er der nogle mindre forslag, som i høj grad illustrerer forskellen på højre og venstre her i salen, og det her forslag afslører også, synes jeg, regeringens sande væsen.

Regeringen har jo talt meget om den sociale arv, og at man gerne vil bryde den negative sociale arv. Her synes jeg i virkeligheden, at man klart viser, hvad man ønsker. Der skal komme en klar opdeling i samfundet, så børn af forældre med lav indkomst helt fra de er bittesmå lærer, at de er nederst, og at de ikke skal have del i kagen, bogstavelig talt.

Det kan jo godt lyde, som om man blæser det meget op, og man taler med meget store bogstaver, men set med den 3-åriges eller den 4-åriges øjne er det her et kæmpe-, kæmpe-, kæmpestort problem i hverdagen, netop fordi måltidet er det samlingspunkt, der er i en børnehave. Og netop fordi samlingspunktet er måltidet, vil det selvfølgelig ramme børnene hårdt at skulle sidde med hver deres mad.

Kl. 17.15

De børn, hvis forældre har penge, kan jo sidde med ved bordet, de kan mæske sig, medens de børn, hvis forældre ikke har råd, skal sidde med deres egne madpakker og være uden for det fællesskab, der er omkring det fælles måltid. Så når socialministeren i bemærkningerne til forslaget skriver, at der skal opbygges et fællesskab i dagtilbuddene om måltiderne, jamen så bliver det fuldstændigt skåret ud i pap, at man fra barnsben skal lære, at der er nogle, der er med i fællesskabet, og der er nogle, der står uden for fællesskabet. Det synes vi er synd.

Formentlig vil det ikke gå så galt, for langt de fleste mennesker kunne ikke få over deres hjerte at behandle børn på den måde. Så forældre og pædagoger vil formodentlig finde en løsning –

det må man da håbe på, og det tror jeg også på – så man sikrer, at alle børn får mad. Så må der skæres på åbningstider eller andet for at finde pengene til, at alle kan være med i ordningerne. Men det understreger jo også bare, at regeringen har et stort arbejde foran sig, når den ønsker at fjerne solidariteten og fællesskabet i den danske befolkning, og heldigvis for det.

Socialministeren begrundet sit forslag med, at små børn skal kunne få god og sund mad. Det kan godt undre, for noget af det første, regeringen og Dansk Folkeparti foretog sig efter valget, var at nedlægge den ordning, som Enhedslisten havde fået gennemført om forsøg med mad i børnehaver og skoler.

Hvis nu det var, fordi regeringen havde lyttet til kritikken og var blevet klogere, skulle den ikke høre ét ondt ord fra os. Man skal altid være åben over for at ændre holdning, men desværre går det her forslag fra regeringen i den stik modsatte retning, og derfor kan Enhedslisten ikke støtte forslaget.

Tove Videbæk (KRF):

I kommuneaftalen for 2003 står der, at regeringen og KL er enige om, at regeringen skal søge tilslutning til og indføre mulighed for, at kommunerne kan tilbyde madordning osv., og der står, at det er en forudsætning, at madordningen omfatter alle børn i den enkelte børnehave. Denne forudsætning er vi helt enige i i Kristeligt Folkeparti.

Vi ønsker nemlig ikke, at der skal være børn, der er ladt ude af fællesskabet omkring frokosten eller andre måltider på daginstitutionen. Da mine egne to børn var små og gik i børnehaven, var det en selvfølge, at de fik mad i børnehaven, som de gik i, og det var bestemt en god ting.

Men hvis der ønskes indført madordninger på andre måder i nogle kommuner, vil det blive frivilligt for den enkelte forældrebestyrelse, hvordan de vil gøre, og hvem der vil være med. I denne alternative situation med frivillige madordninger vil vi fra Kristeligt Folkeparti i hvert fald gerne sikre os, at deltagelsen i madordningen er til at betale for alle, og at udgiften til maden ikke må overstige de reelle omkostninger.

Måske vil der i loven eller bemærkningerne kunne indføres nogle sætninger, som præciserer den side af sagen, så vi er helt sikre. Og det er klart, at det kan eller vil være både mere indbydende og sundere for børnene at sidde i fællesskabet rundt om et bord og spise frisklavet og friskskåret sund og varieret mad. Det vil være

langt mere indbydende og sundere for dem end nogle flade klemmer med pålægschokolade, som de måske selv havde ønsket at have med.

Det er klart, at der kan være forskellige problemer med allergi osv. over for bestemte fødevarer, men det kan ikke være så svært at få løst det problem. Det kunne der måske også skrives noget om ind i bemærkningerne. Men hvis vi spurgte sundhedsplejersken Sigrid Riise, som vi af og til hører i radioen, tror jeg nok, at hun ville mene, at der ikke skulle laves specielle ordninger for kræsne børn.

Når det er sagt, så mener vi i Kristeligt Folkeparti, at det naturligtvis er forældrenes ansvar, at børnene får sund mad, og vi er generelt ikke positive over for tilkøbsydelse, idet vi mener, at vi dermed tømmer hjemmene for funktioner, og vi mener, at det er sundt og godt og lærerigt for børnene at lave mad og andre nødvendige praktiske ting i hjemmet sammen med deres forældre.

Så der er som nævnt nogle problemer, som vi ser i forslaget, og vi vil også gøre os nogle overvejelser under udvalgsarbejdet, som vi i øvrigt vil gå positivt ind i.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg vil gerne sige tak for debatten, som jo har været forventelig, må man sige, i og med at debatten også har kørt en del i pressen, inden vi har haft lejlighed til at drøfte lovforslaget her i salen.

Jeg vil godt starte med at præcisere, hvorfor ordet alle er røget ud af kommuneaftalen, hvis man kan sige det på den måde. Det var jo os i Socialministeriet, der netop skrev, at en sådan madordning skulle omfatte alle. Det er jo også, som vi kan læse af debatten, meget hensigtsmæssigt, at alle børn er omfattet af en sådan ordning.

KL 17.20

Men da vi sad og lavede lovforslaget, opdagede vi, at der var nogle u hensigtsmæssigheder ved det, for der er netop mulighed for at blokere. Det kan lige præcis være ud fra det argument, fru Tove Videbæk netop har nævnt, at der sidder nogle forældre, der meget principielt synes, at det her er forældrenes ansvar. Det er noget, man vil lave derhjemme, og de vil i hvert fald ikke være med, og man vil selvfølgelig ikke bidrage økonomisk til det. Så kan man stoppe en i øvrigt god ordning, fordi alle forældre ikke vil være med.

Jeg tror nemlig ikke, at det er kontanthjælpsmodtageren eller den enlige mor, der vil sige: Jeg tror ikke, at jeg kan være med i det her, for det er der ikke råd til. Jeg tror nemlig, at de personer, vi taler om, den enlige mor, netop også er en person, der mangler nogle ressourcer og kan synes, det er hårdt at skulle stå om aftenen og lave den her sunde, næringsfyldte aftensmad og derfor faktisk vil være glad for, at man er sikker på, at der bliver serveret et godt måltid mad i den daginstitution, ens børn går i.

I dag betaler man altså selv sin mad. Man betaler selv stanniol, mellemlægspapir, rugbrød, pålæg, alt hvad der skal til, og derfor synes jeg, at det er lidt omvendt, når hr. Villy Søvnald nu lige pludselig går ind og siger, at det er et must, at for at vi kan lave sådan nogle ordninger, skal det være betalt af det offentlige. Det er jeg fuldstændig uenig i. Det er en udgift, vi selv har i dag som forældre, og sådan synes jeg, det skal vedblive med være.

Som det også allerede er blevet sagt mange gange, kan vi se, at de steder, hvor der har været forsøg, hvor det allerede har været etableret, fungerer det jo efter hensigten. Fordi man snakker sig til rette, man er enige, man vil gerne have, alle skal være med. Der er jo ingen, der har interesse i, at der sidder nogle børn, der gerne vil være med, der er udenfor.

Men der er altså også nogle børn, der – ikke fordi de er dårligt stillede, men fordi deres forældre har nogle holdninger til tingene, eller fordi de synes, det er sjovt at have madpakke med – ikke ville have lyst til at være med i en sådan ordning, og den mulighed mener jeg skal være der.

Så for at vi ikke skulle få en meget, meget stiv lovgivning, der reelt ville betyde, at der ikke ville blive indført én eneste madordning, fordi der skulle være 100 pct. konsensus, har vi lavet en fleksibel lov, som jeg har stor tiltro til vil blive administreret fornuftigt af de mange fornuftige forældre, som er med i forældrebestyrelser rundt omkring.

Jeg er fuldstændig enig i det, der blev sagt fra Socialdemokratiets ordfører, fru Sandy Brinck, og også fra fru Tove Videbæk omkring, at prisen på en madordning selvfølgelig kun skal dække omkostningerne. Der må ikke kunne spares op til legetøj eller andet i forbindelse med en sådan ordning, og det vil jeg da gerne være med til at nedfælde i loven, så det er helt klart.

Lige pludselig bliver det så også til, ifølge fru Sandy Brinck, at det barn, der ikke er med i en

eventuel madordning, sidder med tørre rugbrødsmadder eller slet ikke noget, blev det sagt. Hvis et barn sidder uden noget som helst, er der i dag tale om omsorgsvigt, så det håber jeg ikke finder sted nogen steder.

Men tørre rugbrødsmadder! Dér hælder jeg mere til hr. Kim Sejrs fremstilling af, at i dag er madpakkerne jo et festmåltid uden lige med alt muligt proppet i. Vi kender debatten fra Horsens, hvor man måtte sætte en stopper for mælkesnitte og chokolademadder, der efterhånden var det dominerende i madpakken.

Så jeg synes ikke, at armod er det, der præger madpakkerne, og jeg mener faktisk også, at de sociale ydelser – vi kan så diskutere starthjælp fra nu af og til i morgen – ligger på et ordentligt niveau. Når der råd til ud af dem at smøre en madpakke, så mener jeg også, at der er råd til at være med i en fornuftig madordning, som man selv har været med til at få indflydelse på, hvordan skal se ud.

Med hensyn til Dansk Folkepartis overvejelser har jeg også været lidt inde på det i forhold til det, jeg har svaret fru Tove Videbæk, med hensyn til at man ikke skal tømme hjemmet for værdier. Det er også, derfor jeg mener, at hvis man har de værdier i et hjem, at man gerne vil være sammen om at smøre en madpakke og synes, at det giver indhold, og at børnene har godt af at se, hvordan tingene bliver produceret, og det er noget, man godt kan lide at gøre, så skal man da gøre det. Og så skal man kunne sige nej til at være med i den her madordning.

Men det er jo så det, der af nogle ordførere bliver kritiseret, fordi det er usolidarisk. Det er ikke godt for barnet at sidde med sin madpakke. Men det er jo nogle holdninger, man kan have med hjemmefra.

Så spørger Dansk Folkeparti: Hvad med hensyn til godkendelse af de steder, hvor der skal laves mad? Der kan jeg oplyse, at Fødevarerdirektoratet den 22. januar i år har sendt et udkast til ny vejledning om madordninger m.v. i børneinstitutioner til høring. Hensigten med vejledningen er dels at give bedre muligheder for at lave fælles mad i daginstitutioner, dels stadig at sikre, at det sker sundhedsmæssigt og hygiejnisk forsvarligt.

Det er selvfølgelig nødvendigt, at de madordninger, forældrene ønsker til børnene, kan gennemføres, enten som institutionerne allerede er indrettet, eller som der er basis for at indrette dem. Det er jo overhovedet ikke alle steder, der er plads til storkøkkener.

Kl. 17.25

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt det skal være mad udefra, om der skal ansættes økonomaer, eller man selv skal lave den, er det jo noget, forældrebestyrelsen beslutter og bliver enige om. Det kunne godt være, at man syntes, det var hensigtsmæssigt med en økonoma, det kunne også være, at man vil bestille det udefra, men her er der igen de økonomiske hensyn, man skal tage, og hvad man kan blive enige om.

Der er nok mange, der vil synes, det er en rigtig god idé, at man diskuterer det med pædagogerne, og jeg tror også, at mange pædagoger vil synes, det er en god idé, at det er noget, man laver sammen. Der er jo et pædagogisk islæt i, at man laver noget sammen. Det opøver jo éns retorik og andet, så jeg kunne forestille mig, at man ville gøre det rigtig mange steder.

Jeg har også svaret på det med, at ordet alle er blevet taget ud af teksten i kommuneaftalen. Det er ikke mig, der er løbet fra en aftale. Jeg har selvfølgelig spurgt KL, om det var i orden, at vi fjernede kravet om, at alle skulle omfattes, for ellers blev det næsten umuligt at få noget op at stå, og det var de sådan set enige i. Så alle parter er glade, kan man sige.

Så vil jeg bare sige til hr. Villy Søvnald, at der bliver vi nok ikke enige, for hr. Søvnald mener jo helt fundamentalt, at det er en forpligtelse for det offentlige, at betale maden for de børn, der går i en daginstitution. Man kan jo gå videre og spørge, om det så kun er frokosten, eller om det også er morgenmaden, og er det aftensmaden for de få institutioner, der har længe åbent, man også skal sikre betalingen af.

Der er vi bare fundamentalt politisk uenige. Jeg mener sådan set ikke socialpolitisk, for jeg har det faktisk meget godt med min socialpolitiske indstilling, men hr. Villy Søvnald ønsker mere eller mindre en nationalisering, ønsker, at vi kan betale en masse penge i skat, så kan vi få nogle kuponer tilbage, og så kan vi få et måltid mad, eller hvad det kan være, ud af det.

Jeg kan altså ikke høre hr. Villy Søvnalds ord på anden måde, end at der nok er nogle andre, der er bedre til at lave ordninger for os og beslutte, hvordan de skal se ud, så kan vi betale, og så kan vi få noget igen. Der er vi simpelt hen uenige.

Det samme gælder for Enhedslisten, hvor jeg synes, at retorikken er i så højt et gear, at argumenterne falder til jorden. Noget med, at børn skal kende deres plads fra første dag, de kom-

mer i en daginstitution. Sådan fungerer det jo bare ikke i praksis.

Jeg kunne forstå, hvis de steder, hvor man allerede havde madordninger, enten på forsøgsbasis eller hvor man havde lavet dem i forbindelse med forældrebestyrelserne, virkelig viste, at her havde de skabt sociale skel. Jeg kunne forstå det, hvis man kunne stille sig op på talerstolen her og sige, prøv lige at se, det er jo rædselsfuldt. Men vi kan jo vise det modsatte, og derfor synes jeg, retorikken er hul. Det må jeg sige.

Så jeg synes alt i alt, at vi skal give det her lovforslag en chance, for alt tyder faktisk på, at det vil fungere godt, og at der er efterspørgsel efter sådanne madordninger. Det håber jeg så man vil, og at vi får belyst nogle af de spørgsmål, der har været rejst, under udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Nu kan man altid spørge, hvem der har retorik i højt gear. Jeg synes i hvert fald, det lød lidt skinger, når man begynder at tale kuponsystemer, blot fordi der er et flertal af Folketingets medlemmer, som rent faktisk mener, at det her har nogle sociale faresignaler i sig, som vi føler et ansvar for at sikre ikke bliver ført ud i virkeligheden.

Jeg tror, at der er den misforståelse mere eller mindre bevidst, at ministeren og regeringspartierne tror, at vi andre vil presse folk til at skulle tage tilbuddet, skulle spise det, uanset hvad det er. Derfor skal jeg bare understrege, at fra socialdemokratisk side er det et spørgsmål om, at man ikke skal vælge det fra på baggrund af økonomi.

Det er sådan set også meget klart, synes vi, når vi samtidig stiller forslag om, at man sammenkobler det med fripladsordninger. Er ministeren åben over for at se på den mulighed, sådan at vi netop kan opfylde ønsket om, at alle får en mulighed? Jeg har svært ved at tro, at det skulle være absolut teknisk umuligt.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg er enig i én del af socialministerens svar, nemlig at vi er fundamentalt uenige om socialpolitikken. Til gengæld synes jeg måske, at socialministeren fik svunget sig lovlig højt op, men jeg håber, at landingen er lykkedes. Jeg blev nemlig på et tidspunkt beskyldt for nationalisering, men det er jo ganske vidtgående sådan at nationalisere privat ejendom, og det var nu

egentlig ikke det, det her drejede sig om. Det drejede sig om en diskussion, der var optaget af de svageste børn.

Kl. 17.30

Det drejer sig om at undgå den deling af børnene, som, hvis man læser høringsvarene, ikke alene vi og Socialdemokratiet og De Radikale advarer imod, men som så vidt jeg kan se, alle organisationer i nærheden af børneområdet, dem der omgås det her område til daglig, advarer imod, og som Dansk Folkeparti advarer imod.

Derfor synes jeg ikke, at socialministeren måske i tilstrækkelig grad forstod budskabet fra et flertal i Folketinget i dag, nemlig at der skal findes en ordning, der sikrer lavindkomstgrupperne i det her forløb.

Hvis socialministeren ikke forstod det grundigt nok, risikerer hun efter i dag, at der er et flertal rundt om hende, og derfor synes jeg måske, at socialministeren skulle overveje at lande på en stille måde i stedet for at holde en meget ideologisk tale om nationalisering og sådan noget, som jeg slet ikke kan genkende.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ønsker ministeren ordet? Jamen det er korte bemærkninger, der har været til ministeren. Værs- go, ministeren. Nu tager vi socialministeren.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Det er altid godt med nogle gode parlamentariske fif fra hr. Villy Søvnald, men så må jeg sige, at jeg ikke har brug for dem. Jeg har en holdning til det her lovforslag, og den er, at jeg ikke mener, at der skal følge en fripladsordning med maden. Det er noget, man betaler i dag.

Når man så laver nogle fælles madordninger, som ikke behøver at være dyrere end de udgifter, man i øvrigt har, men som kan være bedre, netop fordi der er stordriftsfordele, og fordi der bliver tænkt over, hvad man skal lave. Når man prøver at bruge nogle af årstidens gode grønsager. Det her behøver på ingen måde at være dyrere, men man laver nogle fornuftige ordninger. Så kan jeg ikke forstå, hvorfor vi skal gå ind og sige, at så skal det offentlige dække betalingen for nogle grupper, der også selv betaler for maden i dag. Det er jeg simpelt hen uenig i. Og så må jeg være uenig med et flertal i Folketinget.

Der har jeg det ikke sådan, at det er ikke godt at få et nederlag, og det er ikke godt, når der er nogle, der laver lidt uden om én. Det er politisk

det her, og jeg har nogle holdninger til det. Så kan det være, der er nogle, der har nogle andre holdninger, og så må udfaldet jo blive, som det én gang gør. Det var også et svar til fru Sandy Brinck.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Sandy Brinck.

Jeg vil lige gøre fru Eva Kjer Hansen opmærksom på, at det er korte spørgsmål til ministeren, som svarer, og så kommer fru Eva Kjer Hansen op i anden ordførerrunde – sådan har jeg forstået det – og den kommer, når vi er færdige med bemærkninger til ministeren.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg synes, det er fair og rigtigt at have nogle holdninger, som ministeren siger. Jeg er bare lidt bange for, at ministeren har dannet sine holdninger på et lidt for unuanceret billede af virkeligheden.

Ministeren gjorde også lidt grin med, at jeg havde sagt i min ordførertale, at der faktisk er børn, som ikke får mad med. Jeg tror, at ministeren skulle tage rundt nogle steder eller snakke med de personaleorganisationer, som rent faktisk beskæftiger sig med området, og som siger, at de rent faktisk tit må sidde og dele deres madpakke med nogle, som ikke har mad med. Og de ser rent faktisk tit en madpakke, som udelukkende består af mælkesnitter.

Derfor er der altså nogle problemer derude, som vi kunne løse med det her lovforslag. Det ligger lige for at gå ind at løse nogle af de sociale problemer, der er i dag og så oven i købet kunne give et godt tilbud til alle. Den mulighed synes jeg ministeren taler sig længere og længere væk fra, og det beklager jeg dybt.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jamen det er jo bare en helt anden problemstilling, vi diskuterer. Hvis fru Sandy Brinck sidder inde med en sådan viden, er jeg da lidt forbavset over, at den kommer frem nu i en debat, der handler om noget helt andet. Det er jo en problemstilling, man skulle have taget hånd om på et tidligere tidspunkt.

Hvis fru Sandy Brinck, fordi fru Sandy Brinck har været rundt i landet, er vidende om, at der sidder mange pædagoger, der siger, at de må dele deres madpakke med et barn, der ikke har mad med, så er det da en problemstilling, der

skulle have været rejst. Det mener jeg, man har en forpligtelse til. Men jeg mener ikke, det hører hjemme i det her lovforslag. Det bliver jeg simpelt hen nødt til at sige. Det er da rigtig nok, at vi kan diskutere det osv., men det her handler om, at man må gå sammen om at lave nogle madordninger, som ikke behøver at være dyrere end de madordninger, man har i dag.

Kl. 17.35

Jeg tager det meget alvorligt, når der kommer nogle børn af sted hjemmefra uden madpakke, men der skal jo en helt anden indsats til. Der har kommunerne en forpligtelse til at skride ind og sørge for, at der bliver bragt orden i det her i familien, for det behøver jo nødvendigvis ikke at være udtryk for, at der er nogle familier, der mangler penge.

Det kan være, det er et helt andet og mere rædselsfuldt problem, det kan være, der er alkoholisme i familien, som gør, at der ikke er nogen, der har ressourcer til at stå op og smøre en madpakke. Det er meget alvorligt, men det skal da ikke løses ved hjælp af det her lovforslag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Sandy Brinck for den tredje og sidste korte bemærkning til ministeren. Og derefter går vi over til anden ordførerrunde.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Nu skal jeg blot for god ordens skyld sige, at det indblik er faktisk skabt på baggrund af det her lovforslags fremsættelse.

Men jeg synes, det er lidt underligt, at ministeren helt afskærer sig fra muligheden for at kunne give netop nogle af de børn, som ikke får sund og næringsrig kost med i deres madpakke, en sund og næringsrig kost og dermed øge deres mulighed for at kunne blive stimuleret og udviklet og tage imod den pædagogik, som der rent faktisk bliver tilbudt.

Som jeg sagde i mit ordførerindlæg, er det ikke nogen nyhed, at børn, som ikke får ordentlig næring, rent faktisk er mindre modtagelige for indlæring.

Derfor forstår jeg simpelt hen ikke, at ministeren står og siger, at det ikke er et problem, der vedrører denne her sag. Det er et problem, man rent faktisk kunne gøre noget ved i denne her sag, hvis man ville. Og det er så det, regeringen ikke vil.

(Kort bemærkning):

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes også, socialministeren bliver for stejl. Det kan jo ske, det kender man godt fra andre debatter, at man kan blive meget, meget stejl, fordi man nu er i det lune.

Men jeg synes sådan set, det er lidt underligt, når Dansk Folkeparti så klart har sagt, at de ikke vil være med til en orden, der har de her sociale skævheder. Sammen med et flertal i Folketinget. Når Dansk Folkeparti har peget på, at nogle af de her ting koster penge i form af normeringen, i form af at sikre, at der også kan laves mad i lokalerne. For hvis maden skal købes tilberedt udefra, er det jo helt andre priser, vi taler om.

Derfor skulle det være mit gode råd til ministeren at sige: Ministeren er kommet med et udspil, men der er et flertal i Folketinget, der ønsker en langt, langt, langt højere social vinkling af det her forslag, og om ikke ministeren dog vil give den åbning, at det vil hun godt være med til at kigge på.

Jeg synes, det er dumt at låse sig fast på slet ikke at ville lytte efter, hvad et flertal i Folketinget har sagt i dag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det fru Eva Kjer Hansen som ordfører i anden runde, og der er op til 3 minutters taletid.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg skal sige tak til formanden, for det er jo min eneste mulighed for at komme ind i debatten på, i og med at jeg tidligere i dag er blevet rettesat for at stille – hvad var det – støttespørgsmål, fordi det ikke netop var oppositionspartierne, jeg tog ordet til.

Men jeg vælger at tage ordet for at reagere på nogle af de meldinger, der er kommet. Jeg mærkede mig nemlig, at den socialdemokratiske ordfører var inde på, at der ikke er nogen, der må vælge fra på grund af økonomi, og nu bliver jeg ærlig talt meget forvirret i betragtning af det, der tidligere er sagt i dag. Jeg vil så godt spørge til Socialdemokratiets holdning: Må man gerne vælge madordningen fra af andre grunde end økonomiske?

Så vil jeg gerne spørge, hvordan Socialdemokratiet vil gå ind og definere, hvornår et valg er af økonomiske grunde. Hvem er det, der skal betale, og hvem er det, der ikke skal betale? Eller har Socialdemokratiet i virkeligheden her under debatten ændret opfattelse i retning af, at det ikke længere skal være forældrene, der skal be-

tale, men at det i virkeligheden skal være det oftest, der går ind og dækker en udgift?

Så er jeg meget glad for de bemærkninger, der er kommet fra ministerens side, der jo gør det meget klart, at i dag er det noget, som forældrene betaler, og det synes vi fortsat, det er. Jeg vil gentage, at blandt de madordninger, jeg kender i dag, har jeg ikke ét eksempel på, at man udelukker nogen fra madordningen, men at man netop finder ud af det og i fællesskab diskuterer, hvad vilkårene skal være, sådan at det lige netop kommer til at omfatte alle i den pågældende pasningsordning. Det er selvfølgelig det, der er den bedste løsning.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Sandy Brinck for en kort bemærkning til fru Eva Kjer Hansen.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Ja, nu blev der jo stillet spørgsmål til mig.

Ja, man må gerne melde fra af andre årsager. Det, det handler om fra Socialdemokratiets side, er, at det er tilgængeligt for alle. Jeg gav også i mit ordførerindlæg en model for, hvordan man kunne sikre, at den tilgængelighed var der, nemlig at man kunne hægte det op på fripladsordninger. På den måde har jeg også sagt, og det sagde jeg i øvrigt helt tydeligt i min ordførertale: Vi har ikke noget imod tilkøbsydelse.

Kl. 17.40

Til forskel fra Venstre synes vi faktisk, at her må det gerne være sådan, at forældrene betaler, men der må ikke være økonomiske årsager til, at nogen bliver holdt udenfor. Det er tilgængeligheden, det, at man har en reel mulighed, som for os er det væsentligste.

Hvis man, fordi man er allergiker, multiallergiker, eller hvad vi nu ellers har haft på bordet af glimrende årsager, ikke vil være med, fordi det er for besværligt, så må det være sådan. Jeg tror nu i øvrigt, at man derude ganske fint klarer at få tilrettelagt kosten sådan, at man springer tomaterne over, hvis det er det, man er allergisk over for.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Opford*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 136: Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Magtændelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten – særlige dørbørnere, fastholdelse og flytning).

Af socialministeren (Henriette Kjær).
(FremSAT 29/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Troels Lund Poulsen (V):

Venstre kan fuldt ud tilslutte sig det fremsatte lovforslag. For Venstre er det afgørende, at de demente og andre ældre med særlige plejebestanden sikres den bedst mulige tilværelse. Det forudsætter, at vi respekterer de ældre og deres rettigheder, men også at vi giver plejepersonalet mulighed for at give de ældre den pleje og omsorg, de har brug for. For Venstre er de personlige rettigheder meget centrale begreber, som der skal værnes om.

Men vi må også se i øjnene, at der er helt særlige situationer og tilfælde, der alligevel kan nødvendiggøre indskrænkninger i den personlige frihed. Sager med demente og forvirrede ældre, der forvilder sig væk fra plejehjem og først findes, når det er for sent, eller som nægter plejepersonalet at hjælpe dem med den personlige hygiejne, er eksempler på sådanne situationer, hvor det er misforstået blot at henholde sig til den enkeltes personlige frihed.

Lovforslaget, som vi diskuterer her i dag, har bl.a. som formål at sikre, at personer, der på grund af eksempelvis demens er ude af stand til at tage vare på sig selv, kan få den nødvendige pleje og omsorg.

Lovforslaget vil bl.a. medføre en lempelse af de kriterier, der i dag er gældende for anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer. De nu-